

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

OPGERICHT DOOR KOLONEL G.E.V. VAN ZUYLEN,
21 MAART 1900.

HET KOLONIAAL BELANG IS EEN
ALGEMEEN NEDERLANDSCH BELANG.

□	Abonnementsprijs per jaar:	□		□	Prijs der Advertentiën:	□
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling	f 2.50		Per regel	f 0.15		
Voor Oost-Indië en het Buitenland	" 4.—		Bij plaatsing van 500 regels	" 0.12 1/2		
Afzonderlijke nummers	" 0.05		" " " 1000 "	" 0.10		

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

In Memoriam. — Schoolversiering. — Een nuttig werk. — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officiële Berichten. — Passagierslijst.

Informatie-Bureau

(Secretaris J. L. van Gennep),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore Heulstraat 17, 1ste verdieping.
Zie overigens Officiële Mededeelingen ook van het Dagel. Bestuur en de Afdelingen op blz. 8.

IN MEMORIAM.

A. van Hengst—Haus. †

In den nacht van 10 op 11 Mei j.l. stierf te Amersfoort tot smart van allen, die haar gekend hebben, Mevrouw van Hengst, geboren Anna Haus. Hare dochter meldde ons de droeve tijding: „lief Moeder-tje ontsliep zacht en kalm aan een hartverlamming.” Gelukkig heeft zij dus niet veel geleden.

Wel was de overledene, de trouwe gade van den oud-resident H. W. van Hengst, een innig liefheb- bende huismoeder, een vriendelijke, hartelijke hulp, voor een ieder, die zich tot haar wendde om steun, met groote toewijding en opgewektheid zich gevende aan alles wat haar warm hart door haar zachte hand vond te doen, met een open oog voor al het schoone en goede, dat op den weg der vrouw ligt te verrichten. Zoo leeft hare innemende verschijning in onze dankbare herinnering voort als de altijd ijverige, opwekkende, bezielende voorzitter der Afdeling Apeldoorn van de Vereeniging Oost en West, een taak, die zij met groote liefde voor het haar dierbaar geboorteland op zich nam en vervuld heeft tot zij die stad metterwoon verliet.

Menigeen zal de nagedachtenis dezer lieve, wel- doende vrouw ten zege blijven.

Schoolversiering.

Ontwikkeling der esthetische gave bij de jeugd.
Samenwerking van Indië en Nederland.

Het Hoofdbestuur der vereeniging van leeraren en leeraressen bij het Middelbaar Onderwijs in Ned.-Indië had aan een commissie opgedragen een plan te beramen voor versiering der scholen. Die commissie heeft dat plan in een uitvoerig verslag uiteengezet. Zij meent, dat bij de jeugd op de Hoogere burger- scholen in Ned.-Indië gevoel voor het schoone te ontwikkelen en belangstelling voor het mooie rond- om ons te verkrijgen is:

1. door haar in ruime mate met kunstwerken van allerlei aard in kennis te brengen;

2. door haar vergelijkende studies te laten maken zoowel op het gebied der beeldende als der sierende kunsten en zodoende eigen smaak te vormen;

3. door de school een prettig en schoon aanzien te geven.

Dit streven zou in de praktijk uitvoerbaar blijken:

1. door in de lokalen voor bepaalden tijd reproducties naar schilderijen, beeldhouwwerken, architecturen en sierkunst, of wel artistieke prenten, platen en foto's op te hangen;
2. door een voor het doel geschikte ruimte, b.v. een lokaal, dat het loopende cursusjaar niet gebruikt wordt, te bestemmen voor het houden van kleine tentoonstellingen;
3. door het koude wit der muren en het saai grijs van het houtwerk te vervangen door prettige kleuren; aan het meubilair naast praktische ook esthetische eischen te stellen, waar mogelijk met planten te versieren en van de schoolerven tuinen te maken.

De commissie zou wenschen, dat elke school zich een collectie plaatwerken verschafte, en dat, om steeds over voldoende nieuw materiaal te kunnen beschikken, zonder de schoolcollecties te veel uit te breiden, de Hoogere burgerscholen in Ned.-Indië voortdurend het materiaal onder elkander wisselden en dat voorts samenwerking werd gezocht met scholen of vereenigingen in Holland. Een zeker getal platen zou in elk lokaal opgehangen moeten worden en periodiek door nieuwe vervangen. Tentoonstellin- gen zouden af en toe gedurende eene maand bijv. gehouden moeten worden en voor de leerlingen ge- durende den uitspanningstijd toegankelijk moeten zijn. De tentoonstellingen zouden kunnen dienen om de karakteristiek van een bepaalde kunstschool duidelijk te maken, de esthetiek van een land te leeren, de gevolgen van nieuwe cultuurstroomingen te illustree- ren of de ontwikkeling van een kunst te laten zien; zij zullen als uitingen van verschillende geestes- stroomingen, die in een land elkander achtereenvol- gens overheerschen, het geleerde op de geschiedenis- les verduidelijken en versterken; of wel, zij moeten dienen om door het geven van aspecten van land- schappen in verschillende landen en ook door stem- mingsstukken, de wetenschappelijke mededeeling van de aardrijkskundeles aan te vullen. Dan weer moeten tentoonstellingen van illustraties door verschillende meesters van een of ander litterair werk nieuwere en ruimere inzichten geven in de beteekenis van een boek. Dan zullen verder tentoonstellingen van sier- kunst niet mogen ontbreken.

Wordt een tentoonstelling van weefkunst gehou- den, dan zijn eenvoudige weefstoelen, spinnewielen enz. op te stellen; foto's en tekeningen van inge- wikkeld machines worden opgehangen.

Van allerlei weefwerk uit den archipel zijn de voortbrengselen zelf aanwezig en reproducties van de eenvoudigste nomade-kleedjes tot de kleurigste per- zische tapijten of de fijnste gobelins moeten toonen. wat door de tijden in andere landen vervaardigd werd.

Dat plan werd over het algemeen in Indië met belangstelling ontvangen, en van verschillende zijden

mocht de commissie betuigingen van instemming met hare denkbeelden ontvangen, zoodat het zich laat aanzien, dat de uitwerking van het voorgedra- gen plan niet lang op zich zal laten wachten. In Holland, zoo schrijft men ons uit Indië, is men reeds met het invoeren van meer schoonheid op de scho- len begonnen, en door een commissie daar worden reeds geregeld allerlei reproducties, platen, prenten, photo's enz. aan de scholen rondgestuurd, en nu meent men, dat daaronder er vele van Indië behoo- ren te zijn om aan de Hollandsche jeugd het schoone en nuttige te doen zien, dat Indië oplevert. De commissie in Indië zou gaarne voor de scholen in Nederland behulpzaam willen zijn met het zenden van materiaal, photo's, gipsafgietsels enz., voor de versiering van lokalen, en sierkunstvoortbrengselen voor nijverheidstentoonstellingen. Zij hoopt dan als wederdienst uit Holland te mogen rekenen op hulp bij het aanschaffen van materiaal voor Indië. Op die wijze zou voor Indië en Holland beiden goed werk te verrichten zijn. Doch om samenwerking mogelijk te maken, dient in Holland het bestaan van een commissie voor schoolversiering in Indië bekend te zijn, en dient men in Indië te weten, wie in Hol- land er tijd en moeite voor over hebben en er be- lang in stellen om de jeugd in Indië en in Holland meer esthetisch op te voeden, en Holland in Indië, Indië in Holland bekend, — geliefd te maken door het leeren zien en waardeeren van de schoonheden, die er in beide landen zoo vele zijn.

Het ligt zeker op den weg van „Oost en West” om ook op dit gebied Indië en Nederland tot elkan- der te brengen, en gaarne verleen wij dan ook onze medewerking, in de eerste plaats door bekendheid te geven aan het bestaan der commissie voor school- versiering in Indië en aan haar streven. Om overi- gens te kunnen beoordeelen, hoe het verder in deze zaak met vrucht werkzaam kan zijn, beveelt het Da- gelijksch Bestuur van Oost en West zich aan bij allen, personen en vereenigingen, die op dat gebied reeds werkzaam zijn of in het onderwerp bijzonder belang stellen, om mededeeling van hetgeen door hen ten deze wordt verricht of nagestreefd en op welke wijze aan den wensch uit Indië ware gehoor te geven.

Het Dag. Bestuur.

Een nuttig werk.

De rubriek Informatie-Bureau der Vereeniging Oost en West doet ongetwijfeld een zeer nuttig werk, door een serie boekjes uit te geven, waarin op po- pulaire wijze de verschillende betrekkingen, die wij in Nederlandsch-Indië kunnen vervullen, beschreven worden door personen, die geacht mogen worden, van iedere betrekking in het bijzonder, speciaal goed op de hoogte te zijn.

Dezer dagen is No. I dier serie verschöen, ge- titeld: „De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië”, omvattende een beschrijving van den werkring van den Controleur bij het binnenlandsch bestuur op Java en Madoera, en van dien op de Buitenbezittingen, be- nevens een opgaaft van officieele gegevens aangaande de eischen van bekwaamheid, de voorwaarden van

indienststelling, de te bereiken rangen, de geldelijke positie, enz. enz.

Het eerste gedeelte is van de hand van den heer A. J. H. Eijken, Contr. B. B. op Java, en den lezers van dit Weekblad bekend; het tweede door den oud-resident E. van Assen geschreven, laten wij hier in zijn geheel volgen, overtuigd, dat de lezing er van het beste propaganda-middel voor dit boekje zal zijn.

DE CONTROLEUR OP DE BUITENBEZITTINGEN.

Het doel van dit opstel is op korte wijze den lezer het „vóór - en - tegen” van een bestuursambtenaarsloopbaan op de bezittingen buiten Java en Madoera te doen kennen.

Schrijver richt zich hierbij vooral tot de leerlingen in de hoogste klasse onzer Gymnasia en Hogere Burgerscholen, alsmede tot hen, die eerst kortelings hun diploma van met goed gevolg afgelegd eindexamen hebben verkregen.

Wellicht echter zal deze uiteenzetting ook ouders en voogden van eenig nut kunnen zijn.

Mag men een jongmenschen in Nederland raden tot het corps bestuursambtenaren op de bezittingen buiten Java en Madoera van Nederlandsch-Indië toe te treden?

Schrijver durft verzekeren van „ja”, mits zekere aanleg en roeping aanwezig zijn en de jonge man met verstand de moeilijkheden weet te ontwijken, die ook hier, evenals in elken werkkring, niet ontbreken.

De werkring van een ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur op de Bezittingen buiten Java en Madoera is een der schoonste, welke men zich denken kan.

Op nog betrekkelijk jeugdigen leeftijd, na een korten leertijd (van 1 tot 2 jaar) als ambtenaar ter beschikking en als aspirant-controleur, wordt de jeugdige man geplaatst in eene bestuursafdeeling of onderafdeeling, waar hij, toegevoegd aan- of onderleiding van een ouderen ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur, bij zijn dagelijksche dienstuitoefening, zijne beste krachten van hoofd en hart kan wijden aan de ontwikkeling, de opbeuring van een nog zwak en hulpbehoevend volk.

Wie onzer gevoelt in dezen tijd van sociale opleving niet hoe schoon, hoe edel de roeping is een volk, dat nog moreel en intellectueel in duisternis verkeert, het licht der beschaving te brengen?

Alleen den dorren materialist ontbreekt het aan den enthousiasten wil, den noodzakelijken durf en aan het vermogen om aan de moeilijkheden, welke straks zullen worden genoemd, het hoofd te bieden.

Ons Koloniaal bestuur in Nederlandsch-Indië is gegrondvest op het beginsel den inboorling door eigen landgenooten, onder Nederlandsche leiding, te besturen.

Waar dit mogelijk was en de omstandigheden zulks eischten, behielden de Inlanders op de Buitenbezittingen hunne vorsten, die door het Nederlandsch gezag in hunne waardigheid werden bevestigd.

Ontbraken die vorsten of was het gewenscht hen te verwijderen, dan stelde men hoofden aan, genomen uit de aanzienlijksten en invloedrijksten des lands.

De bestuursambtenaar is boven die hoofden geplaatst en treedt bij een Vorstenbestuur naast den Vorst op.

Hij leidt hen, oefent invloed op hen uit, gaat hun daden na en heeft het recht de voor hun werkring ongeschikten bij hooger autoriteit voor te dragen voor berisping of bestraffing, ja zelfs (in ernstige gevallen) voor ontslag.

Rust dat voorstel op goede gronden, geeft het getuigenis van kennis van plaatselijke toestanden en verhoudingen en van onpartijdigheid, dan volgt het hoofd van gewestelijk bestuur, dat is de Chef van den Controleur, in den regel diens advies.

Doet het gewestelijk Bestuurshoofd dat niet, dan neemt hij de zaak in handen en geeft, door instructies, leiding aan den Controleur.

Hetzelfde geldt voor alle andere voorstellen, die van de afdeelschefs binnenkomen, en waar het gewest op de Buitenbezittingen gewoonlijk zeer uitgestrekt is, zoodat niet te allen tijde door den Chef zelven plaatselijke onderzoekingen of waarnemingen kunnen geschieden, moet, in de praktijk, het hoofd van gewestelijk bestuur wel dikwijls, zonder nader overleg, op de adviezen der plaatselijke bestuurders, Controleurs of Assistent-Residenten, afgaan.

Bedenkt men verder, dat aan den bestuursambtenaar tal van zeer verantwoordelijke functiën zijn opgedragen, waarover straks nader zal worden gesproken, en dat hij lang niet altijd telegrafisch verbonden is, en derhalve in dringende gevallen ook niet altijd dadelijk den raad van hooger autoriteit kan inwinnen, dan is het duidelijk, dat de Controleur dikwijls op eigen verantwoordelijkheid moet weten te handelen en dat vooral aan zijne eerlijkheid en onpartijdigheid, aan zijn karakter in één woord, de hoogste eischen kunnen worden gesteld.

Door zijne dagelijksche aanrakingen met de bevolking en het belast zijn met tal van functiën op allerlei gebied, concentreert zich een groot deel van het gezag in den persoon van den Controleur. Neemt men verder in aanmerking, dat hij te doen heeft met een volk, welks denken en gevoelen zoozeer verschillen van het onze, en dat hij tegenover den inboorling staat als overheerscher tegen den over-

heerschte, dan is bij dit alles duidelijk, dat hij eene groote verantwoordelijkheid draagt.

Alleen aan moreel hoogstaande personen, toegerust met toewijding en arbeidskracht, kan het gelukken de moeilijkheden, die uit de opeenhooping van functiën voortspuiten, te ondervangen.

Dat die opeenhooping van functiën werkelijk bestaat, moge blijken uit de navolgende opgave van de werkzaamheden, die aan de Controleurs op de Buitenbezittingen kunnen worden opgedragen.

- a. Politiek agent (bij Vorstenbesturen);
- b. Magistraat, waaronder begrepen:
President van den Landraad;
- c. bemoeienis met het Inlandsch Onderwijs (secretaris van Inlandsche Schoolcommissiën);
- d. bemoeienis met wegen, landbouw, hygiëne;
- e. Vendumeester;
- f. Algemeen Ontvanger van 's lands kas;
- g. bemoeienis in zake belastingen;
- h. Ambtenaar van den Burgelijken stand;
- i. fungerend Notaris;
- j. fungerend Havenmeester;
- k. Uitvoerder van Burgerlijke Openbare werken; en enkele andere kleinere functiën, als agent van de Weeskamer, Strandvonder, enz.

De ambtenaar op de Buitenbezittingen, die geplaatst is in eene afdeeling waar het vorstenbestuur bestaat, heeft natuurlijk als hoofdtaak de controle op de naleving van het met de Regeering gesloten politiek contract.

De Vorst blijft daár de bestuurder van zijn volk en op den ambtenaar rust de plicht toe te zien, dat geen ernstige afwijking van de voorschriften van het contract plaats grijpt.

Met overleg, tact en kennis van inlandsche zaken, kan door den besturende ambtenaar uit den aard der zaak groot overwicht op de zelfbesturen worden verkregen, kan hij der Regeering, schier ongemerkt, groote diensten bewijzen en de bevolking tegen knevelarij beschermen.

Ook in de afdeelingen, waar geen eigen vorsten het bestuur voeren, heeft de Controleur gestadig bemoeienis met de hoofden der bevolking en het heeft niet uitvoerig aangetoond te worden hoe vele en velerlei de bezigheden kunnen zijn, welke de verplichtingen en bemoeiingen hierboven onder b t/m k genoemd, den Controleur opleggen. In sommige gewesten zal de landbouw vooral zijn aandacht vragen, in andere, nieuwe afdeelingen, zullen de aanleg en de bouw van wegen, bruggen en landsgebouwen meer in het bijzonder door hem behartigd moeten worden; in tijden van epidemieën zal de naleving der voorschriften voor de hygiëne vóór alles door hem moeten worden nagegaan.

*En steeds zullen de administratieve beslommeringen, die een gevolg zijn van vele bureelfunctiën, die den Controleur zijn of kunnen worden opgedragen, een groot deel van zijn tijd in beslag nemen.

Tengevolge van de sedert de laatste 30 jaren steeds aangroeiende toestrooming van 't Europeesch kapitaal in Nederlandsch-Indië, zijn de vroegere toestanden belangrijk gewijzigd. Landbouw-ondernemingen zijn gekomen, fabrieken zijn verrezen, zoowel in streken waar een vorstenbestuur bestaat, als waar het rechtstreeksch bestuur gevoerd wordt.

Nieuwe plichten zijn daarmede den bestuursambtenaar opgelegd.

Het zal toch wel geen betoog behoeven, dat de ontwikkeling van een cultuur of van een bepaalde industrie van het grootste gewicht is voor den vooruitgang van land en volk.

De energie van den inboorling laat over het algemeen te wenschen over en het land behoeft de stuwkracht van het Europeesch kapitaal en initiatief om tot bloei te geraken.

Tal van streken in de Buitenbezittingen bevatten uitgestrekte braakliggende terreinen, die als het ware wachten op ontginning met hulp van het Europeesche kapitaal.

Een natuurlijk gevolg van de plaatsing van dit kapitaal is het ontstaan van nieuwe belangen, die meermalen strijdig kunnen zijn met de oogenblikkelijke belangen van den Inlander, en nu is het wederom de taak van den besturende ambtenaar om die wederzijdsche belangen in evenwicht te houden.

Naast het Europeesch element vindt men in vele afdeelingen meer of minder belangrijke Chineesche en Arabische vestigingen.

Ook deze verdienen de aandacht, als zijnde voor den kleinhandel in vele gevallen een onmisbaar element.

Het zou te ver voeren hier punt voor punt aan te toonen aan welke eischen de besturende ambtenaar moet voldoen om elke functie, hem toevertrouwd, of door den drang der omstandigheden opgelegd, naar behooren waar te nemen, maar niet nadrukkelijk genoeg kan in het licht worden gesteld, dat voor den ambtenaar niets zoo noodzakelijk is als den Inlander te leeren kennen en begrijpen.

Alleen door de Inlandsche maatschappij te leeren begrijpen zal de Controleur, zonder schokken, veel nuttigs voor het volk tot stand kunnen brengen en tevens den naam van Nederland hoog kunnen houden.

En om deze reden is het, dat de besturende ambtenaar te midden van het volk leven moet, niet er tegen op mag zien vrij lange en vaak ongemakkelijke reizen in de hem toevertrouwde afdeeling te

doen, ten einde ook de bevolking van de ver verwijderde dorpen te leeren kennen.

Het is waar, die reizen zullen meestal te paard, óf te voet óf per vaartuig moeten geschieden, het logies zal niet altijd geriefelijk zijn, maar de verdoening van plaatselijk degelijke gegevens te hebben verzameld, weegt zeker op tegen de bezwaren, die door jonge gezonde krachten wel overwonnen worden en die prikkelen tot nieuwe energie.

Maar, zal de lezer wellicht uitroepen, al die eischen waaraan ge zegt, dat de jonge ambtenaar voldoen moet, het is niet mogelijk, dat één persoon daaraan kan beantwoorden.

Inderdaad, de persoon, die dat alles zonder fouten zou kunnen volbrengen, zal niet gemakkelijk worden gevonden, doch gelukkig staan den bestuursambtenaar vele hulpmiddelen ten dienste.

Karaktereigenschappen en toewijding moet hij zelf medebrengen, maar in den regel kan hij in zijn chef en in zijne ambtskameraden goede voorlichters of raadgevers vinden.

Bovendien is er op de standplaats een archief, waarin elk zijner voorgangers zijne bevinding heeft neergelegd.

Een wijs en oordeelkundig raadplegen van die gegevens, gesteund door eigen inzicht en door een gezond waarnemingsvermogen, zal den besturende ambtenaar van groot nut zijn en hem voor het begaan van grove fouten behoeden.

Heeft de bestuursambtenaar een paar malen blijk gegeven van een juist en rechtvaardig oordeel, spoedig zal men, zoowel van Inlandsche als van andere zijde, met goed vertrouwen onderlinge geschillen aan zijne beslissing onderwerpen en aldus zullen — onder zijn invloed — rust en orde in het land bevorderd worden. Is de bestuursambtenaar goed bekend met hetgeen er in zijn ressort voorvalt, niet licht zullen kwaadwilligen het wagen onveiligheid te brengen in het land, en den handelaar te bemoeilijken.

Hebben wij in het vorenstaande vooral op de lichtzijden der betrekking bij het Binnenlandsch Bestuur gewezen, de schaduwzijden mogen niet verborgen worden gehouden.

Niet altijd toch zal het den ambtenaar gelukken, vertrouwen te winnen, zijn raad en voorlichting zullen dikwijls half of in het geheel niet worden opgevolgd en zijne voorstellen zullen niet altijd bij zijne chefs een gewillig oor vinden.

Het grootste gevaar, waaraan de bestuursambtenaar op ver verwijderde en eenzame plaatsen bloot staat, is wel het gevaar voor moreele en intellectuele afdaling tot een kring, waarin hij als beschaafd man niet t'huis hoort, waarin geen intellectueel leven te vinden is.

Dit gevaar is te ernstiger, omdat niet alleen de waarde als mensch, maar ook de invloed, het gezag van den bestuurder er schade door lijdt, want, kunnen wij ons, op grond van onze hoogere beschaving en meerder intellect, inderdaad het recht toekennen, den Inlander te leiden, de ambtenaar, die beschaving en intellect mist of verloren heeft, verliest ook het recht tot leiding.

Nimmer verlieze hij uit het oog, dat hij tegenover de Inlandsche bevolking optreedt als vertegenwoordiger lo. van de beschaafde wereld in het algemeen, 2o. van de Nederlandsche beschaving en het Nederlandsch gezag in het bijzonder. Hij zorge daarbij, dat zijn moreel gedrag in elk opzicht boven verdenking staat.

Wanneer de lust tot wetenschappelijke studie, of de liefde voor de natuur en de gehechtheid aan zijn werkring hem niet voldoende bezighouden of afleiding geven, bestaat er gevaar voor eenzaamheid en daardoor achteruitgang; door een tijdig huwelijk is dat gevaar te ondervangen.

En hiermede komt schrijver op een zeer gewichtig punt voor den jongen bestuursambtenaar.

Op de meeste controleursstandplaatsen van de Buitenbezittingen zijn geen geneesheeren gevestigd en slechts bij uitzondering zal de ambtenaar daar een school voor Europeesch lager onderwijs aantreffen; met deze omstandigheden is bij het vormen van een gezin ter dege rekening te houden.

Als van zelf volgt uit het voorgaande de wenselijkheid, dat de ambtenaarsvrouw in de eerste plaats eene goede gezondheid geniete.

Van niet minder belang dan een goede gezondheid is de intellectuele aanleg van de jeugdige ambtenaarsvrouw.

Zij, die in niet veel anders genoegen scheppen dan in uitgaan, in het bezoeken van vroolijke gezelschappen, zijn niet geschikt om met een ambtenaar van het Binnenlandsch Bestuur in het huwelijk te treden. Zij moet de trouwe makker willen zijn van haar echtgenoot; dit is niet alleen noodig voor dezen, maar ook even noodig voor haarzelf.

Indien zij blind is voor de schoone roeping, die de bestuursambtenaar te vervullen heeft, indien het interessante proces van ontwikkeling, waarin de groote Indische maatschappij verkeert, haar geen belangstelling inboezemt, dan bestaat er ook voor haar kans, dat zij zich onvoldaan, verlaten en misdeeld zal gevoelen.

In het eene geval zal zij gaarne deelgenoot worden van de bevindingen en wederwaardigheden van haar echtgenoot, zal zij voor zichzelf een ruim veld vinden om aardige wetenswaardige bevindingen op

te doen, die haar blik op zaken en personen ver-
ruimen, en in het andere geval zal het leven haar
onbelangrijk en vervelend toeschijnen.

Dan treden de besprekingen over een verlof naar
Nederland, de promotiekansen en de hoegrootheid der
pensioenen op den voorgrond en vervullen de ge-
dachten, dikwijls tot schade van 's lands dienst en
van de belangen der bevolking.

Mogen dergelijke overleggingen den Controleur
niet van zijne verplichtingen afhouden, en hem niet
ontrekken aan de bemoeiingen, die zijn ambt hem
opleggen, zeker is het toch noodig, dat een jonge
man, die zich aan het ambtenaarleven wil wijden,
van te voren weet welke vooruitzichten hem in die
betrekking geboden worden.

En hiermede zijn wij als vanzelf genaderd tot de
materieele voordeelen, die de Bestuurswerkkring voor
den Controleur aanbiedt.

Over de geldelijke vooruitzichten van den ambte-
naar bij het Binnenlandsch Bestuur valt voor een
normaal mensch, indien hem geen groote rampen
treffen, niet te klagen.

Beginnen wij in aanmerking te nemen den duur
der studie.

Ik neem dan als gemiddeld aan, dat de jonge
man, en wij hebben hier het oog op de phy-
siek en intellectueel gunstig aangelegden, op 18- à
19-jarigen leeftijd de Hoogere Burgerschool verlaat
en drie of vier jaar aan zijne ambtenaarsstudie
wijdt, om dan als ambtenaar ter beschikking naar
Indië te vertrekken.

Bij vertrek ontvangt hij eene gratificatie van
f 1000.— en vrije passage 1e klasse aan boord der
Hollandsche mailbooten voor hem en zijn gezin.

Na aankomst in Indië en na het afleggen van den
ambtseed is de bezoldiging f 150.— 's maands en
volgt de beschikbaarstelling bij de autoriteiten, al
naar gelang de ambtenaar bij de Bureaux of bij het
Binnenlandsch Bestuur geplaatst wordt.

Ten einde den belangstellenden lezer nu een beeld
te geven van de opvolgende verschillende betrekkin-
gen, welke, behoudens bekwaamheid en geschiktheid,
aan den ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur
kunnen worden opgedragen, zoomede van de respec-
tieve aan die functiën toegekende geldelijke inkomsten,
kan het hieronder volgende dienen.

Bij het in dienst treden: ambtenaar ter beschik-
king; na eenige maanden aspirant-controleur en ge-
middeld binnen de twee jaar controleur.

De diensttijd van den controleur is ongeveer 17
jaar, waarop de benoeming tot assistent-resident
volgt.

De bevorderingen tot resident en gouverneur heb-
ben bij keuze plaats.

In de hierboven genoemde betrekkingen worden de
navolgende inkomsten genoten.

De ambtenaar ter beschikking f 150.— 's maands
en als hij te werk gesteld wordt eene toelage van
f 50.— 's maands benevens f 25.— 's maands aan
reiskosten.

De aspirant-controleur f 225.— 's maands, bene-
vens f 50.— 's maands reiskosten.

De controleur van f 300.— tot f 550.— 's maands,
benevens vrije woning en f 50.— 's maands reis-
kosten.

De assistent-resident van f 650.— tot f 900.—
's maands, benevens vrije woning en, behoudens een
enkele uitzondering, f 50.— 's maands aan reis-
kosten.

De resident f 1250.— 's maands, benevens vrije
woning en reiskosten volgens tarief (op Java f 100
's maands).

De gouverneur f 1500.— 's maands, benevens vrije
woning en reiskosten volgens tarief (op Java zijn
geen Gouverneurs).

Het jaarlijksch pensioen bedraagt na 20 jaren
dienst 3 maal het maandelijksch inkomen.

Ingeval van 20 tot 30 jaren dienst, komt daarbij
1/20 tot 10/20. Het hoogst bereikbare pensioen voor
een resident is f 5625.—, voor een gouverneur
f 6750.— 's jaars.

Voor hoogere ambten in den Staatsdienst bedraagt
het pensioen f 9000.— 's jaars.

Het pensioen voor eene weduwe is 16% van het
maandelijksch inkomen en per maand, tot een maxi-
mum van f 160.— 's maands.

Voor verdere nauwkeuriger opgaven wordt ver-
wezen naar de hierachter volgende bepalingen.

Neemt men nu het bestaan van den controleur,
bijv. op dertigjarigen leeftijd, dan bedragen zijne in-
komsten ongeveer f 300.— bezoldiging + f 75.—
eerste verhooging + f 50.— reiskosten, of te samen
f 425.— 's maands en bovendien vrije woning.

Van alle bezoldigingen gaan echter af 2% voor
het Pensioenfondsen en 5% voor het Weduwen- en
Weezenfondsen.

Voor den ongehuwden ambtenaar is dit inkomen
natuurlijk ruim voldoende; velen kunnen daarvan
zelfs overleggen.

Voor gehuwden met één of twee kinderen is het
toereikend, in aanmerking genomen de omstandig-
heid, dat op de Buitenbezittingen in het algemeen
weinig wordt uitgegaan in gezelschappen en geen
hooge eischen aan het toilet worden gesteld.

Moeten geen al te groote geldelijke lasten worden
gedragen, dan kan — al naar gelang van de han-
digheid der huisvrouw — ook nog wel het een en
ander worden afgezonderd voor een studiefonds, ten
behoefte van één of twee kinderen.

Dat er dikwijls geklaagd wordt ten deze, spruit
voort uit de omstandigheid, dat soms te groote be-
dragen worden afgezonderd voor levensverzekering,
dan wel ten behoeve van familieleden in Nederland.

Eene rechtmatige klacht is zonder twijfel de her-
haaldelijk dure overplaatsingen.

Ook de moreele verplichting aan de besturende
ambtenaren opgelegd om belangeloos aan tal van
reizende autoriteiten gastvrijheid te verlenen, is
voor hen geldelijk bezwarend.

Voor besturende ambtenaren met groote gezinnen,
of die te kampen hebben met rampen, dan wel voor
hen, die op zware geldelijke lasten zitten, is het
inkomen, boven vermeld, beslist niet voldoende.

Ten aanzien van de verloven zij hier het navol-
gende aangeteekend.

De verloven, wegens ziekte of tot regeling van
particuliere belangen, binnen Nederlandsch-Indië te
verlenen, zijn binnenlandsche en die naar
Europa of elders buiten Nederlandsch-Indië, bui-
tenlandsche.

De binnenlandsche verloven kunnen worden verleend
wegens ziekte van den aanvrager of wegens
andere gewichtige redenen.

Die wegens ziekte worden verleend voor niet lan-
ger dan drie en met inbegrip van verlengingen, van
zes maanden.

Zij brengen het behoud van vol tractement mede.

Verloven, wegens andere gewichtige redenen, wor-
den met behoud van eenig traktement niet verleend
voor een langeren duur dan van twee maanden, die
tot drie maanden op Java en tot vier maanden op
de buitenbezittingen kunnen worden verlengd.

Zij brengen het behoud van vol tractement mede
gedurende de eerste maand voor hen, die op Java
en Madoera, gedurende de eerste twee maanden
voor hen, die in de Buitenbezittingen geplaatst zijn.

Verloven naar Europa worden, onder genot van
verloftraktement, aan in vasten dienst van den lande
zijnde Europeesche ambtenaren verleend wegens
ziekte of wegens langdurigen (10 jaren) dienst, in
het eerste geval voor den tijd in het geneeskundig
certificaat vermeld, behoudens een maximum van
twee jaren, in het laatste geval voor den tijd van
één jaar.

Een Controleur op f 300.— traktement 's maands
of f 3600.— 's jaars geniet een verloftraktement van
f 1740.— 's jaars.

Men ziet hieruit, en dit beeld is niet te gunstig
voorgesteld, dat de positie van den besturenden amb-
tenaar, zoowel in actieven dienst als bij uitreding,
verre van slecht is te noemen. Waar minder gun-
stige toestanden bestaan is men steeds bezig daarin
verandering ten goede te brengen. Zoo is men op
dit oogenblik doende om de verloven wegens tien-
jarigen dienst op zesjarigen dienst te brengen.

Natuurlijk is men in Indië niet gevrijwaard tegen
de toevalligheden van het leven.

Evengoed als in Nederland kan men daar een chef
aantreffen, waarmede men niet sympathiseeren kan.

Rampen als ziekten en groote ongelukken, waar-
tegen men weinig vermag te doen, komen ook daar voor.

Willekeurige bevoorrechtiging is daar evenmin uit-
gesloten; maar waar vindt men een werkkring, waar
men wel gewaarborgd is tegen dergelijke weder-
waardigheden?

Eene waarheid blijft het, dat de jonge bestuurs-
ambtenaar in Indië een groote kans heeft, om, in
een eervollen werkkring, veel nut te stichten en
tevens later eene hooge maatschappelijke positie te
bereiken.

Vergelijkt men die kansen van slagen in een
maatschappelijk bestaan met die in Nederland, dan
slaat de weegschaal beslist over ten voordeele van Indië.

Op grond van een en ander kan de toetreding tot
het corps ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur
op de Buitenbezittingen met overtuiging worden
aanbevolen aan jongelieden, die zich aangetrokken
gevoelen tot pioniersarbeid, onder minder beschaafde
volken, en die kunnen beschikken over de kracht en
de energie, voor dien arbeid benodigd.

Uit de O.-I. Mail.

De resident van Pekalongan seinde 15 April j.l.
aan de Ind. regeering, dat in den nacht van 12 op
13 in de hooge Slawatstreek een groote aardstorting
had plaats gehad, waardoor de passanggrahan Igi-
krantjing, district Boemiajoe, geheel verwoest en tien
inlandsche huizen vernield werden. Door dit onheil
zijn 9 menschen en 17 karbouwen omgekomen.

Allen, die door deze ramp geleden hebben, zullen
zeker goed geholpen worden door het nieuw opge-
richte Smeroe-fonds (zie hierneven).

Omtrent de uitbarsting van den Tangkoeban Prahoe,
berichtte de directeur van het observatorium, dr. W.
van Bemmelen, na zijn tocht naar den krater, aan
eenige Indische bladen o.m.:

„Ik bracht, vergezeld door den tjamat van Lem-
bang, een bezoek aan den Prahoe.

„De heer Bothma van Lembang sloot zich bij ons
aan, wat mij zeer welkom was, daar deze heer niet
alleen op den 7en dadelijk na den eersten knal den
werkenden krater heeft bezocht, maar ook den vol-
genden dag daarin is afgedaald en dus in staat was
om mij over af- of toenemen der werking in te
lichten.

The Berlitz School,

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.

Noordeinde 58a. - Telef. 2234.

TALEN

Duitsch - Engelsch - Fransch,
Italiaansch - Spaansch - Rus-
sisch - Hollandsch, enz, enz. -

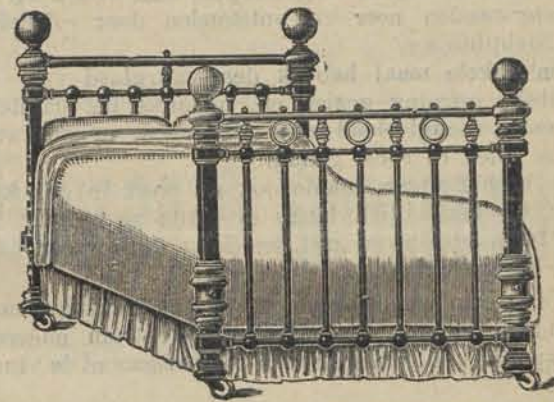
door leeraren, uit de desbetreffende landen, die
eene zuivere uitspraak, vrij van dialect, bezitten.

Conversatie - Vertalingen - Literatuur.

Th. A. A. SIMONIS

34 GROENMARKT — OVER DE —
PRINSESTRAAT.

TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

VACANT

HEINEKEN'S Glazenwasscherij

STOOM JALOEZIEËN- en
ROLLUIKENFABRIEK. --

Fabriek v. Geschilderde GORDIJNEN

in meer dan 500 dessins. □ □ □

„Klenus” Stofzuig machine.

:-: HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS. :-:

□ 'S-GRAVENHAGE. □

:-: KETTINGSTRAAT No. 6. :-:

TELEFOON 2478.

BRENGT EEN BEZOEK AAN

BOEATAN

Heulstraat 19 --: DEN HAAG.

„Reeds vóór dat wij op den kraterrand aan den tweesprong van het pad kwamen, merkte de heer Bothma op, dat de aschbedekking was toegenomen. Er lagen boompjes over den weg, en van den tweesprong het pad naar beneden vervolgende, zagen wij de aschbedekking dikker worden.

„Hoe langer hoe meer boomen waren door midden gebroken en alles neergedrukt door de zwaarte van de aschlaag, totdat bij het laatste gedeelte — bij den voorsprong, waar vroeger de pondok stond — niets dan stompjes uit de blauwgrijze modder staken.

„Tot dicht bij de werkende gaten zagen wij waterplassen, die niet aan het koken waren, en waarin de gloeiende steenen onder dampontwikkeling neerploften. Van boven af gezien, meenden wij te kunnen waarnemen, dat er drie centra van eruptie waren. Beurtelings of tegelijk hadden daaruit onder een onbeschrijfelijk geloei, gerommel en geknal, heftige uitbarstingen van gloeiende steenen, rook en asch plaats.

„Tot een honderd, tweehonderd meters hoog werden de gloeiende projectielen uitgeschoten, en wij hoorden ze onder gekletter weer neervallen.

„Werden ze schuin uitgeworpen, dan vielen ze op de kraterwanden neer en ontstonden daar dadelijk witte rookpluimen.

„Een enkele maal heb ik den vuurgloed van de noordelijke opening gezien en, ondanks het daglicht, de steenen roodgloeiend zien uitwerpen, meestal echter was alles in rook gehuld.

„De heer Bothma daalde ook nu weer in den krater af; hij moest zich langs de natte asch naar beneden laten glijden en met een lang touw weer naar boven laten trekken.

„We zagen hem beneden, waar het langzaam naar het midden afloopt, het uitbarstingscentrum naderen, maar spoedig voor het steenen-bombardement de vlucht nemen.

Een steen zagen wij dicht bij hem in de aschmodder neerslaan.

„Volgens hem is de opening, waaruit de eruptie plaats grijpt, sinds den 8sten sterk in grootte toegenomen; schatte hij die toen op een meter of 10, thans meende hij, dat de openingen wel een 50 meters besloegen. Natuurlijk zijn die schattingen zeer ruw, want de zware rookontwikkeling maakt het onmogelijk om de openingen zelve te zien.

„Van een sterk afbrokkelen van den kraterwand kon ik niets waarnemen; die scheen mij vrijwel hetzelfde als twee jaar geleden. Ook is de uitbarsting centraal en verticaal naar boven, zoodat ik geloof, dat zij nog sterk in heftigheid zou kunnen toenemen vóórdat er eenige kans op instorten van dien kraterwand bestaat.

„Een eventuele afbrokking schijnt mij weinig gevaar voor de omgeving te kunnen opleveren, daar de buitenhelling van den berg niet groot is.

„Van een lavastroom is volstrekt geen sprake, en het water in den krater beperkt zich tot enkele ondiepe plassen.

„De streek, waar de asch neervalt, wordt door den wind bepaald, en die is in de nu heerschende kentering zwak en onbestemd van richting.

„In den komenden Oostmoesson is ze naar den tweeling-krater, den Kawah Oepas, gericht, en daar kan de asch geen kwaad doen.

„Maar niemand weet ooit, wat een vulkaan zal doen; of de uitbarsting zeer heftig zal worden, dan weldra zal afnemen, en of er soms nieuwe zijdelingse openingen zullen gevormd worden.

„In den Kawah Oepas zag ik volstrekt geen verandering; de sulfataren aan den Westwand rookten juist zooals twee jaren geleden, en alleen het bodemmeer was groter geworden, wat, na den regentijd, geen verwondering kon baren.

Intusschen valt te vermelden, dat de uitbarstingen eerst in hevigheid toenamen, doch thans bedaren.

In de *Javabode* lezen wij betreffende het

Loemadjang-Comité.

Half April j.l. had te Batavia de vergadering plaats van dit comité.

Aanwezig waren van het permanent bureau de heeren Ebbink, 's Jacob, Vissering en Praasterink en nog een zestal andere heeren.

Medegedeeld werd, dat in totaal is binnengekomen een bedrag van f 56.668.84. Van dit bedrag is afgegaan aan onkosten f 463.22, zoodat overbleef de somma van f 56.205.62, waarvan het comité f 31.000 aan den resident van Pasoeroean mocht overmaken. Van dit geld zal deze naar schatting f 2363,21 overhouden, welk bedrag, te zamen met f 25.205,62, welke het comité overhield, uitmakende eene som van f 27.568,89 zal overgaan in het tijdens de vergadering opgerichte Smeroe-fonds.

Buiten het comité om heeft de resident van Pasoeroean nog ontvangen f 29.574.72, welk bedrag geheel is opgebruikt. Te zamen, met de gelden, door

het comité ingezameld, is dus voor de ramp ontvangen een bedrag van f 85.782,34, welk bedrag de verwachtingen verre overtreft. *Van deze som zijn slechts uitgegeven f 58.213,51, globaal gespecificeerd:

Voor voedingsmiddelen	f 21000
Kleeren	„ 7000
Landbouwgereedschappen	„ 5000
Huizenbouw	„ 3500
Koelieloonen en transport	„ 5000
Kleine onkosten (bibit, enz.)	„ 4000

Het restant wordt begroot te zijn de uitgaven, die nog geschieden moeten.

Het staande de vergadering opgerichte Smeroe-fonds, waarin de overgebleven gelden zullen overgaan, dient ter leniging van rampen in geheel Nederlandsch-Indië. Daar de koninklijke bewilliging nog moet verkregen worden, is het bestuur slechts voorloopig gekozen. Het bestaat thans uit de heeren R. H. Ebbink, lid van den Raad van Ned.-Indië, voorzitter; Mr. H. 's Jacob, chef der firma Reynst & Vinju, ondervoorzitter; I. E. Toens, president van de Factorij, lid; Mr. G. Vissering, president van de Javasche Bank, penningmeester; A. Praasterink, employé bij de Javasche Bank, secretaris.

Een voorstel van het afwezige lid Ketjèn, assistent-resident van Batavia, op de vergadering ingekomen, om zich aan te sluiten bij het voorschottenfonds voor rampen in Ned.-Indië, werd op voorstel des voorzitters verworpen, wijl dit fonds, in tegenstelling met het nieuw ingestelde, voorschotten geeft en geene geschenken en wijl het maximum kapitaal van dit fonds bedraagt f 10.000 en dat van het nieuwe fonds reeds f 27.000 groot is. Beter achtte de voorzitter het, wanneer het oude fonds zich bij het nieuwe zou willen aansluiten.

Voorts werd medegedeeld, dat de rekening en verantwoording van het comité zeven dagen ter visie zou liggen bij de Javasche Bank.

De Gouvernemen ten op Java.

De quaestie van de verdeling van Java in gouvernemen ten wordt in de Ind. bladen nog maar altijd niet met rust gelaten.

De *Javabode* kwam met de mededeeling, dat een drietal residenten, over het vraagstuk gehoord, hunne instemming er mede betuigd hadden.

Het *Soer. Hblad* vermoedt, dat de dir. van binnenlandsch bestuur, de heer S. de Graaff, het advies van het residentelijke trio zal uitspelen als een troefkaart. Volgens een mededeeling, door dat blad uit Batavia ontvangen, zouden de gehoorde residenten zijn die van de Preanger Regentschappen, Semarang en Soerabaja, omtrent wier opinie bedoelde directeur wel niet in onzekerheid zal hebben verkeerd, meent de redactie.

Naar het blad verder vernam, zullen de te creëren gouverneurs ieder worden ter zijde gestaan door een inspecteur. Aan de aanstelling van zulke dwarskijkers ligt een zeker gebrek aan durf, een zekere slapheid ten grondslag, meent het blad. Als er goede ambtenaren zijn, kan men die zelfstandig laten werken en zijn inspecteurs overbodig.

Het blad wordt versterkt in zijn meening, dat de instelling der drie gouvernemen ten op Java niet tot verbetering zal leiden en zou de heeren van B. B. haast gaan beklagen. Zij schijnen wel voorbestemd zich te moeten onderwerpen aan allerlei veranderingen, die officieel reorganisaties heeten, maar in de werkelijkheid van desorganisaties niet te onderscheiden zijn.

Te Soerakarta heeft een algemeene vergadering van den Suikerbond, voortaan genaamd: „Bond van geëmployeerden bij de suikerindustrie op Java en Madoera”, plaats gehad op 9 en 10 April. Resultaat: statutenwijziging; instandhouden van het begrafenisonder anderen naam en verminderde bijdragen; toegezegde krachtige steun aan het herkozen hoofdbestuur, dat hoogere bezoldiging verkreeg; algeheele instemming met de rede van den president, die kaimte bij krachtiger vooruitgang door eendrachtige, gedisciplineerde samenwerking aanbeval.

De Suikerbonders hebben natuurlijk niet vergeten eens recht jolig en gezellig uit te zijn. Te Solo is prettig en naar den aard der suikerlieden feest gevierd.

Onder het opschrift: *De verkeerde richting*, lezen wij in het *Soer. Handelsblad*:

„Nauwelijks heeft Dr. Cramer het Javasche stof van zijn voeten geschud, of het is met de werkzaamheid van de wetenschappelijke afdeling voor de koffiecultuur in praktische richting uit. De opvolger van dr. Cramer, dr. F. C. von Faber, vindt het in het laboratorium wel zoo gezellig als op steile bergpaden, waar men in de modder wegzakt of het risico loopt in ravijnen te storten. Het is wel zoo gemakkelijk ook. Je maakt te kleeren niet vuil en kunt precies op tijd eten.

Nu wil ik natuurlijk de waarde van laboratoriumwerk niet verkleinen, schrijft de heer van Geuns. Het onderzoek naar ziekten in eenig gewas kan hoogst nuttig zijn. In het algemeen kan het microscoop belangrijke diensten bewijzen. Maar ten aanzien van de koffiecultuur is gebleken, dat men beter doet nieuwe variëteiten te planten dan te trachten ziekelijke koffieplantsoenen in stand te houden. Met deze les der empirie houdt de opvolger van dr. Cramer een rekening, en dit is zeer in 't nadeel van de koffiecultuur.

Gelukkig is de nieuwe chef van het landbouwdepartement, de bekende heer H. J. Lovink, een man die aan dorre theorie een hekel heeft. Wanneer hij gewezen wordt op het feit, dat een verkeerde koers door dr. Von Faber wordt ingeslagen, zal dit stellig tot een verandering leiden. Misschien zal dr. V. F. dan af en toe een nat of vuil pak oploopen, of zijn maag voelen jeuken, maar hij zal hiervoor vermoedelijk een compensatie vinden in de erkentelijkheid van de koffieplanters.

In *De Week* van het *Soer. Handelsblad* behandelt de heer M. van Geuns het *Instituut der Gewestelijke- en Gemeenteraden* en zegt o.a.:

„Ik erken, dat de Indische gemeenten hybridische organisaties zijn, een conglomeraat van tegenstrijdigheden. De stad Soerabaja telt 150.000 inwoners, laat ons zeggen. Hiervan zijn dertien vijftienden inboorlingen, met een tropische, d. i. zeer geringe, draagkracht. Resten zoo twee vijftienden die de gemeentekas in Westerschen zin kunnen stijven. Echter hebben alle vijftien vijftienden Westersche behoeften: een goede politie, straatverlichting, watervoorziening, rioleering, enz. Zoo ontstaat wat men zou kunnen noemen het tropische conflict; behoeften volgens een Westerschen, d. i. zeer hoogen maatstaf, middelen volgens een Oosterschen, d. i. zeer lagen maatstaf.

Wat zou een groote gemeente in Europa kunnen doen, zoo haar inwoners voor dertien vijftienden bestonden uit nagenoeg onbelastbaar proletariaat?

Zoo de Ind. regering niet krachtig meehelpt om het conflict tusschen behoeften en middelen op te lossen, zijn de gemeenten op Java met onmacht geslagen.

„Nu weet ik wel, dat de lust der regering om 16 gemeente- en 15 gewestelijke raden meer de vrije hand te laten niet aangevuurd wordt door de prestaties van de overgrote meerderheid dezer colleges. Maar aan den anderen kant ziet zij niet ongaarne, dat de decentralisatie een schijnvertooning blijft. Want zoo deze tot haar recht wordt gebracht, wordt het een dure geschiedenis ten laste van den staat. Als voorbeeld haal ik Semarang aan: om in de behoeften alleen van deze stad te voorzien, zal een diepe greep in de schatkist noodig zijn.

Dit wenscht de regering te voorkomen. Vandaar, dat zij het initiatief der gemeenteraden, zoo dit tot gewichtige financieele consequenties leidt, in 't geniep poogt te knotten. Zij beseft dat, gegeven de geldelijke onmacht der Indische gemeenten, de toestanden in hun wezen onveranderd zijn gebleven. Vroeger was de staat geldschietter en uitvoerder; thans is de staat geldschietter en de gemeente uitvoerder. En voor de geldschiettersrol voelt de regering bitter weinig!

Remde zij vroeger haar ambtenaren, thans rent zij de gemeenteraden: haar oogmerk was en is en zal blijven, ten behoeve van de gemeenten slechts het meest noodige te doen.

In het *Bat. Nieuwsblad* lezen wij omtrent ditzelfde onderwerp:

„Uit Magelang wordt ons door onzen correspondent bericht, dat de niet-ambtelijke leden van den gewestelijken raad er hard over denken zich bij de aanstaande verkiezingen in Juni niet herkiesbaar te stellen. Daar zij verre de minderheid vormen en de ambtshalve zitting hebbende leden het gewoonlijk roerend eens zijn met den resident als voorzitter, is hun invloed op de te nemen beslissingen gelijk nul. Reden ook waarom hun ijver in het bezoeken der vergaderingen niet erg groot is, en het voorgekomen is, dat de secretaris vóór het begin der vergadering op pad gezonden moest worden om een paar leden op te porren, daar anders de vergadering wegens het onvoldoend aantal aanwezigen niet had kunnen doorgaan. Trouwens, wat de gewestelijke raad, zelfs van ambtelijk standpunt gezien, waard is, blijkt uit het verslag, door den resident van Kedoe uitgebracht aan de regering over de werking van dat lichaam. Daarin wordt gezegd, dat de raad geen *raison d'être* heeft, dat hij te veel van Buitenzorg afhankelijk is en te weinig zelfstandig kan optreden.

Wat dit betreft, kunnen gewestelijke- en gemeenteraden elkaar een handje geven”, vindt dit blad.

Ter gelegenheid van het bezoek van den hertog van Mecklenburg werd eene tentoonstelling van inlandsche kunstnijverheid in het gebouw der loge te Soe-

rabaja gehouden, een uitgezochte collectie van weefsels, vlechtwerk, koperwerk, enz. In een zaal maakt zoo'n verzameling een heel wat beter indruk dan in een bamboetent, zooals de Pasar Malam te zien geeft. En de rangschikking getuigt van veel smaak; een compliment hiervoor aan den heer J. E. Jasper geeft het *Soer. Hblad*.

De expositie zou, na het hertogelijk paar in bewondering te hebben gebracht, ter bezichtiging van het publiek worden gesteld. Sommige voorwerpen — er was o.a. een inzending van den heer Römer Sr. — waren ook te koop.

WEST-INDIË.

SURINAME.

Zooals wij reeds mededeelden, dreigde de Panamaziekte de bacovencultuur ten ondergang te brengen. De heer Williams, vertegenwoordiger der Fruit Company, was van vroeger bekend met de Panamaziekte, door het optreden daarvan in de aanplantingen der Company in Costa Rica. De Fruit Company had er belang bij om een variëteit te vinden, immuun voor de Panamaziekte.

Er werden proeven genomen met een Congo-variëteit door den heer Williams. De proefnemingen duren nu reeds meer dan een jaar. En zijn dus reeds rijpe vruchten verkregen van de Congo-variëteit. Na onderzoek in Amerika, heeft de Fruit Company zich formeel bereid verklaard, de Congo-bacoven op te koop voor dezelfde prijzen als de Gros Michels. Naar de heer Williams mededeelde, werd in Amerika de smaak van de Congo-bacove superieur geacht aan die van de Gros Michel. De trossen zijn echter minder ooglijk, door den eenigszins verpreiden vorm der „vingers.“ De Fruit Company twijfelt echter geen oogenblik, of het zal haar gelukken, om deze nieuwe soort bacove, die tot dusverre nergens in den handel voorkomt, op de markt te introducereen.

Volgens het aanbod door de Fruit Company gedaan aan het Gouvernement, was zij bereid die planten af te staan tegen den geringen prijs van 2 cent per stuk, zijnde slechts een vergoeding voor het uidevelen der knollen op de kweekbedden en het transport daarvan naar de rivierzijde, waar de planten door de eventuele koopers zullen worden afgehaald. Alle andere kosten, voor het zoeken en invoeren der planten, enz., zou de Fruit Company voor hare rekening nemen.

Ongelukkig is er echter thans een kink in den kabel gekomen. De vertegenwoordiger der Fruit Company heeft het aanbod tot uitdeeling der planten teruggenomen. Of de Mij. alsnog zal overgaan tot uitdeeling — zoo deelde de heer Williams in een interview mede — zal afhangen van de houding der planters in de eerstvolgende weken.

Wij hebben er reeds op gewezen, dat er wel eens wat op de medewerking der planters viel af te dingen, zoo om rekening te houden met de wisselende eischen der markt.

De heer Williams heeft zich zeer pertinent uitgelaten, dat, tenzij spoedig uit daden blijkt, dat de noodige samenwerking zal worden verkregen, de Fruit Company niet tot uitdeeling der planten zal overgaan. Dit zou beteekenen, dat Suriname aangewezen zou zijn op de Gros Michel bacove, die geen recht van bestaan meer geeft aan de bacovencultuur voor export.

Te Paramaribo is een vereeniging van Britsch-Indiërs opgericht, die zich ten doel stelt de belangen der Britsch-Indische landbouwers zoo krachtig mogelijk te bevorderen. Ook de belangen der immigranten zullen worden behartigd.

Als het maar geen kolonie in een kolonie wordt, schreef de *N. Sur. Cour.*

Wij zouden meenen, dat hiervoor geen vrees behoeft te bestaan in Suriname, waar den Britsch-Indiërs zoo gereede gelegenheid werd geschonken zich op te werken, zoodat velen hunner welgestelde lie-den zijn geworden, die bij verschillende gelegenheden hebben getoond, dat zij de behandeling, die zij in onze kolonie ondervonden, op prijs wisten te stellen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Over de aanhouding der lagere inlandsche Javaansche hoofden, bij wijze van straf, op het établissement van den Regent. Onder de straffen, welke aan de lagere inlandsche hoofden op Java kunnen worden opgelegd, schijnt de straf van aanhouding op het établissement van den Regent wel de lichtste, zegt *Bagelener* in de *Medan Prijaji* van 12 Februari 1910 No. 6.

Die straf wordt opgelegd wegens het begaan van kleine vergripen en wegens het niet dadelijk en goed opvolgen van de bevelen van den Regent.

Zulks is zeer correct te noemen, want, wanneer bij de ontvangen bevelen niet weet op te volgen,

dan moet het betrokken hoofd zijn plicht van gehoorzaamheid aan den meerdere worden herinnerd, terwijl door het opleggen van de aanhoudingsstraf er tevens kans bestaat, dat zulk een hoofd zich in de toekomst zal verbeteren.

Bestaan tegen de toepassing van deze gebruikelijke regeling geen bezwaren, daartegenover staat, dat men zekere voegzame grenzen niet moet overschrijden en er voor moet waken, dat, door het ondergaan van de aanhoudingsstraf, de gezondheid der hoofden bij niet wordt geschaad.

Want dan zou die straf, welke voor begane kleine vergripen wordt opgelegd, wellicht nog moeilijker te ondergaan zijn dan een straf in de gevangenis, in welk gebouw men ten minste behoorlijk beschermd is tegen weer en wind.

De straf van aanhouding wordt gewoonlijk opgelegd wegens:

- 1o. het niet behoorlijk opvolgen van ontvangen bevelen van den meerdere;
- 2o. gebrekkige uitvoering van die gegeven bevelen;
- 3o. onzindelijkheid in het dorp;
- 4o. gebrekkige plichtsvervulling in zake de nachtelijke rondes;
- 5o. gebrekkig toezicht op slecht volk, enz.

De duur der straf hangt natuurlijk af van de zwaarte van het vergriep. Het aangehouden hoofd heeft in last dag en nacht verblijf te houden op het établissement van den Regent. Zulks geschiedt in eene woning, welke gelegen is op de vlakte vóór het Regentshuis en welke dikwijls geen omwanding heeft, zoodat men, zoowel gedurende den dag als des nachts, wegens het ontbreken van eenige beschutting, aan weer en wind is blootgesteld. Een ligmat wordt niet verstrekt; evenmin voedsel, terwijl men gedurende den nacht aan de rondes moet deelnemen. Het noodige voedsel wordt dan gewoonlijk gebracht door familieleden. Zulks heeft geen bezwaar in, wanneer het aangehouden hoofd woont op geen grooter afstand dan 3 à 4 uur, maar, wanneer de afstand, welke moet worden afgelegd, grooter is, dan moet men wel een bediende medenemen.

Zijn er familieleden in de buurt van de plaats van aanhouding, dan zijn deze gewoonlijk wel bereid om in de voeding te voorzien.

Een ieder, die den inlander kent, begrijpt volkomen, hoe beschaamd de Javaansche hoofden, waaronder er vele zijn op hoogen leeftijd, zich moeten gevoelen, wanneer zij de straf ondergaan, waarvan hier sprake is. Ook neemt men zeer dikwijls waar, dat zij, tengevolge van de ondervonden behandeling, ziek naar huis terugkeeren.

Licht is de aanhoudingsstraf, zooals sommige lieden meenen, dus allerminst; zij brengt vele onaangename moeilijkheden voor den betrokkene mede, hetgeen toch niet wordt bedoeld, daar het bekend is, dat de straf alleen bestemd is om aan het inlandsch hoofd een les te geven, ter voorkoming van herhaling van kleine tekortkomingen in den dienst. Doch er zijn nog andere omstandigheden, welke ten deze de aandacht verdienen:

Gedurende de aanhouding van het hoofd neemt een tijdelijke vervanger diens functiën in het dorp waar en wanneer het dezen aan voldoende ijver ontbreekt, dan loopen de zaken in het dorp al spoedig in het honderd.

Het wachtvolk komt niet op tijd uit of vervult zijn dienst gebrekkig en daarvan trekt het slechte volk in de buurt partij.

Het opkomen van het werkvolk geschiedt onregelmatig en als het opkomt, wordt er sterk geluierd.

In het huis van het aangehouden hoofd, is de de familie onrustig, hetgeen niet bevorderlijk is aan een goeden gang van zaken. De afwezigheid van een dorpshef, wegens aanhouding, heeft in de praktijk dus groote bezwaren in en brengt meer schade dan voordeel aan. Alleen het slechte volk heeft er voordeel van en een kans meer om met succes zijn slag te slaan.

Verwondering zal het dan ook niet opwekken te vernemen, dat het slechte volk, wanneer dit, met zijne belangen overeen komt, alle pogingen in het werk stelt om het dorpshef gestraft te krijgen en dat het dus dit slechte volk is, dat feitelijk zoo dikwijls de aanhoudingsstraf oplegt, hetgeen al een bijzonder gebrekkige toestand is te noemen.

De Regent heeft gewoonlijk een spion in 't dorp, met het doel op de hoogte te blijven van den stand van zaken daar en te weten te komen of de bestuursbevelen behoorlijk worden opgevolgd. Heeft dit laatste niet plaats, of laat de zindelijkheid in het dorp te wenschen over, dan brengt de spion daarover rapport uit aan den Regent en worden de hoofden daarna, naar omstandigheden, met aanhouding op het erf van den Regent gestraft.

Die spion wordt door die functie op een standpunt geplaatst, dat hem niet toekomt, zoodat het dikwijls feitelijk de spion is die de hoofden straft.

TELEPHOON No. 9540 y.

ATELIER D'ART

PORTRAITS EN PEINTURE ET
EN SCULPTURE (BAS RELIEFS)

SPECIALITÉ EN AQUARELLES ET PASTELS
TRAVAUX D'ART FINS

FRANS W. A. TEUNISSEN

MAISON DE PREMIER ORDRE

LA HAYE

SMIDSWATER 21A

W. P. de Bock

Piet Heinstraat 71-73, hoek - - - -
Barentszstraat

TELEF. 1769.

Opnieuw opmaken van GASKRONEN.

Goosen & Swagerman.

DEN HAAG, Boekhorststr. 149.

DEN BOSCH, Vughterstr. 17.

VLEUGELS, PIANO'S, INGEBOUWDE PIANO'S ORGELS.

VERHUUR-

PIANO'S van f 5.— p.m. of f 50.— p.j. af.

VLEUGELS van f 8.— p.m. of f 80.— p.j. af.

SPECIALE INRICHTING VOOR HET GEREEDMAKEN VOOR DE TROPEN.

TECHNISCH HANDELSBUREAU

E. CHAULAN

TELEPHOON 6216.

TELEPHOON 6216.

2e Sweelinckstraat 73 - 's-Gravenhage.

De nieuwste onderdelen en accessoires voor
AUTOMOBIELEN.

Vertegenwoordiger voor Auto-Omnia, Parijs.

Elastieken Kousen uit Europa's 1e fabriek, volgens verklaring der gebruikers, het langst van alle soorten elastisch blijvend, per paar f 3.75, vanaf no. 9 f 4.25. Hospitaaldoek 1e kw. f 1.75 p. meter. Thermogewatten f 0.65. Koorts-thermometers met controlebewijs f 0.60. Breukbanden dubbel f 2.25, enkel f 1.25. - Houtwolmatrassen f 2.25. Luchtkussens en Ondersteken in huur à f 1.— p. maand. „DE GEDE“, Witte de Withstraat 20. Telefoon 6033.

Eene Weduwe van een HOOFDONDERWIJZER uit Indië met volwassene dochters en wonende te Utrecht, wenscht één of meer kinderen uit Indië ter verzorging in huis te nemen. Goede referentiën staan ten dienste. Informaties in te winnen HEULSTRAAT 17, 's-Gravenhage.

PIERRE SCHREINER

- ZOUTMANSTRAAT 18-20-22 -

TELEFOON 1864 - DEN HAAG

-:- AMEUBLEMENTEN. -:-

Het gevolg daarvan is, dat de hoofden den spion naar de oogen zien en er naar streven hem gunstig te stemmen.

Zulks geschiedt of door het geven van geld, of door een luisterrijk onthaal en dan wordt het dienstwerk, dat de spion verrichten moet, zeer spoedig vergeten.

Deze, geleidelijk goed gevoed en gevleid, poseert daarna als een groot heer, aan wien behoorlijke eerbied moet worden bewezen, terwijl hij vervolgens in overleg met het dorps hoofd het bericht aan den Regent overbrengt, dat de toestand in het dorp bevredigend is en het onderhoud daarvan behoorlijk heeft plaats gehad.

Moge deze uiteenzetting der feiten de bevoegde autoriteit bereiken, eindigt de schrijver.

Een banneling. De hoofdredacteur van bovengenoemd tijdschrift, R. M. Tirtoadisoerjo, heeft van half Maart tot half Mei zijn tijd in ballingschap wegens een persdelict — vroeger reeds door ons in deze rubriek besproken — te Telokbetoeng, hoofdplaats der Lampongsche Districten, moeten doorbrengen. Op zijn verzoek om aanwijzing van een ander verbanningsoord, in directe postverbinding met zijn standplaats, (Telokbetoeng heeft om den anderen dag gemeenschap met Java via Anjer), werd afwijzend door de regeering beschikt. De wijze bedoeling van deze afzondering is natuurlijk, dat de schrijver gedurende dezen gedwongen vacantielijd — waarin zijn pen echter wel niet stil zal hebben gestaan — tot zijn eigen bestwil en die zijner lezers zou leeren inzien, dat de waarheid in het algemeen belang wel gediend en gezegd mag worden, doch slechts op zoodanige wijze en in zulk een vorm, dat niemand daardoor gekwetst wordt, een kunst die Javanen van edelen bloede anders bij uitnemendheid verstaan, doch die zij, wellicht door den omgang met minder beschaafde Europeanen, wel eens schijnen te verleeren.

Overigens zullen die twee maanden ballingschap den heer R. M. Tirtoadisoerjo niet al te zwaar gevallen zijn, daar hij — naar wij vernemen — huisvesting vond bij zijn landgenoot, A. W. Madhie een vermogend groothandelaar in peper en kokosnoten te Telokbetoeng, die het hem zeker aan niets zal hebben laten ontbreken. Toch hopen wij voor hem, dat herhaling van een persdelict niet zal voorkomen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Iets over den Chineesch handel in Nederlandsch-Indië. Aan het Maleisch-Chineesch blad de „Ho Po” van 2 en 9 Maart 1910, Nos. 357 en 358, werd het volgende ontleend:

Reeds van de vroegste tijden af heeft de Nederlandsch-Indische Chinees met de volken van den Indischen Archipel handel gedreven.

De Chineesche handelsartikelen waren ten allen tijde in Indië gewild, terwijl de Indische producten steeds in Groot-China van de hand konden worden gezet. In den loop der tijden is daarin in zooverre verandering gekomen, dat ook de inlander zich meer dan vroeger op den handel heeft toegelegd, niet alleen met den Chinees, maar ook met andere menschenrassen, zoodat de Chinees zich thans vele voor hem nuttige zaken bij den inlander kan aanschaffen.

Dit laatste houdt verband met het feit, dat Groot-China nimmer op de hoogte is geweest van den stand van zaken van den Nederlandsch-Indischen Chinees, vooral niet van diens handel in Indische producten met de andere nationaliteiten.

De Chineesche zijde heeft, evenals zoovele andere handelswaren, plaats moeten maken voor het gelijksoortig Europeesch artikel, dat over China naar Indië wordt vervoerd, terwijl omgekeerd vele door de Chineezzen in Ned.-Indië opgekochte handelsproducten als ijzerhout, parelschelpen, verschillende katjangsoorten enz. via China naar Europa worden gebracht.

(In dit laatste wil de nieuwe „Bond van Inlandsche handelaren in Nederlandsch-Indië”, **Sarikat Dagang Islamia** — verandering ten goede trachten te brengen door de Inlandsche producten rechtstreeks in Nederland geplaatst te krijgen. Red.)

De Chineesche thee wordt echter nog uit China in Ned.-Indië ingevoerd, ondanks het feit, dat op Java de theestruik meer en meer wordt verbouwd.

In de streken, waar zulks plaats heeft, wordt de Chineesche thee gewoonlijk echter alleen gekocht door de Chineezzen. Voorts is dit handelsartikel bijzonder gewild te Soerakarta, Djocjarta, Bagelen en bij de inlandsche Handelsvereniging „Poerwojarito” te Batavia.

In den tegenwoordigen tijd komen vele Indische handelsproducten, welke naar Europa zijn gezonden, zoodals o.a. de sagoe, tegen belangrijk verhoogden prijs weder in Indië terug.

Het uitgevoerde tapiocia-meel vindt men in de Huntley- en Palmersbeschuitjes, het gedroogde vrucht-

vleesch van den Klappernoot in de Europeesche zeepen, boter, enz.

De Chineezzen vervaardigen thans plaatselijk diezelfde artikelen, voorts is er te Batavia door een Chinees een glasfabriek opgericht, bestaat jaar gelijgenheid huiden te bewerken, terwijl te Tangerang een zijdefabriek wordt aangetroffen. Al deze instellingen zijn geheel op Westerschen voet ingericht, terwijl het beheer op Westersche wijze geschiedt, zoodals bij Naamlooze Vennootschappen gebruikelijk is.

De in Indië aanwezige ijzerwinkels, welke door Chineezzen worden beheerd, kunnen wel de vergelijking met die in Europa doorstaan, maar de ijzerbewerking kan in geen vergelijking met de Europeesche komen, hetgeen toegeschreven moet worden aan de gebrekkige samenwerking, die er ten deze bij de Chineezzen bestaat, waardoor deze tak van nijverheid niet tot een hooger peil kan worden opgevoerd.

Ondanks het feit, dat de Chinees voor de handelsproducten van Indië, welke voor de Chineesche markt geschikt zijn, meer kan betalen dan de Europeaan, zoo worden toch sommige artikelen, als bijv. de copra, bij voorkeur aan Europeesche handelaren verkocht.

Worden echter door de Chineezzen meerdere fabrieken voor de vervaardiging van zeepen, glaswerken, ijzerwaren, levensmiddelen, huidenbewerking enz. in Ned.-Indië opgericht, dan zal men al de opgekochte grondstoffen daar te lande zelf kunnen verwerken, hetgeen niet alleen voorkomt, dat de handel zich de duurere Europeesche producten moet aanschaffen, waarvan de grondstoffen vroeger goedkoop werden geleverd, maar ook dat het Chineesch kapitaal, dat vroeger een steun was voor den Europeeschen handel, het land verlaat.

De a.s. Hoogeschool te Hongkong. In de te Hongkong verschijnende **Pembrita Tjoeng Wa** van 11 Jan. 1910 No. 132 komen enkele nadere gegevens voor ten aanzien van de op te richten Hoogeschool te die stede, waarvan reeds in het Koloniaal Weekblad van 24 Maart 1910 No. 12 melding werd gemaakt.

Volgens bericht van den penningmeester van het Comité, Sir Pani Chater aan den Gouverneur van Hongkong, Sir Frederick Lugard, is het totaal van de ingeschreven gelden, ten behoeve van die Hooger Onderwijsinrichting 1.279.164.00 of 111.926.17 pond sterling. Tegen het maken van de noodige voorbereidende maatregelen bestaat dus geen bezwaar meer. Eene lijst is opgemaakt van al de milde gevers, die tot het verkrijgen van dit groote resultaat hebben bijgedragen en waaraan groote openbaarheid zal worden gegeven.

Bovendien heeft de Gouv. Lugard kennis gegeven aan het Comité van het voornemen om de personen, die boven de 10.000 p. st. hebben ingeschreven, een titel en een plaats te geven in dat Comité, benevens de bevoegdheid, om, zonder betaling, studenten op de Universiteit te doen inschrijven, terwijl tevens vermeld werd, dat Mr. Modij het plan had opgevat, buiten het Hoogeschoolgebouw, een anatomisch laboratorium op te richten.

Het gebouw, bestemd voor het onder dak brengen van de leerlingen, zou 100.000 pond sterling kosten.

De bestaande Hoogeschool te Peking. De Minister van Onderwijs te Peking is tot de overtuiging gekomen, dat het onderwijs op de Hoogeschool aldaar niet aan de gekoesterde verwachtingen heeft beantwoord.

Het lag destijds in de bedoeling om de studenten dier inrichting, na een vierjarigen leertijd, eene plaatsing te geven bij het bestuur, doch het is thans gebleken, dat, wegens onvoldoende kennis van hen, die voor zulk eene plaatsing in aanmerking zouden moeten worden gebracht, aan dat oorspronkelijke plan geen gevolg kon worden gegeven.

In verband daarmee is thans bepaald, dat de studietermijn niet kan worden verlengd, en dat de studenten eerst na een voldoende afgelegd examen bij het bestuur kunnen worden geplaatst.

Van Vreemde Koloniën.

Een lesje.

Herhaaldelijk kan men in de Indische bladen lezen, dat de decentralisatie maar een paskwil is, hoezeer men nu reeds op Java veel verder gaat in verschillend opzicht dan in menige Engelsche kroonkolonie. Wij vergeten echter niet, dat in die bladen slechts de echo te vinden is eener openbare meening, die zich slechts tot een klein gedeelte der bevolking bepaalt, dat, indien men het liet begaan, op de meest onbillijke wijze zou gaan huishouden, ten nadeele van de overgrote meerderheid der bevolking.

Een staaltje daarvan zag men in Tunis. Tunis is geen Fransche kolonie, maar een sultanaat onder Fransch protectoraat, en nu is het wel eigenaardig, dat zelfs daar, waar in naam dan toch de bey voor zijne onderdanen een Raad in het leven riep, de Fransche leden van dien Raad in die mate vergaten,

waar zij waren, dat de heer Chailley, als rapporteur van de begroting voor Tunis, in de Fransche Kamer de volgende harde woorden aan het adres zijner landgenooten moest uitspreken, die voortdurend in hunne redevoeringen de inboorlingen beleedigen:

„Indien de kolonisten aldus de inboorlingen in hunne instellingen en gebruiken treffen, zorgen ze voor hun eigen belang, maar zij stellen daarbij de belangen van Frankrijk in de waagschaal. Wij hebben in Tunis aan kolonisten bevoegdheden verleend, waarvan zij, naar mijne meening, misbruik hebben gemaakt. Er is slechts één rechtspersoon, die het recht heeft te beschikken over de belastingen, die op den inboorling zijn gelegd, dat is de Fransche staat, en de kolonisten zijn het niet, die Frankrijk vertegenwoordigen, maar wel is dat de resident-generaal. Ik zeg dit telkens, wanneer de gelegenheid zich voordoet de kolonisten aan hun plichten moeten worden herinnerd; ik zeg, dat de kolonisten, die de inboorlingen beleedigen en slechts een klein gedeelte, o zoo klein, van de openbare lasten voor hunne rekening nemen, maar daarentegen aan werken, die hun dienstig zijn, een alles overwegend gewicht toekennen, met een daaraan evenredig deel der openbare fondsen; ik zeg, dat zulke kolonisten Frankrijk niet dienen — integendeel!”

De heer Messimy was in zijn rapport betreffende de mogelijkheid om de inboorlingen van Tunis in het Fransche leger op te nemen, niet minder streng geweest. Ook hij gispte in krachtige bewoordingen de houding der Fransche meerderheid in de Raad-gevende Vergadering, eene houding, die niet zou kunnen nalaten den haat tegen Frankrijk op te wekken en de regeering in het moederland er toe zou brengen om kortweg die vergadering op te heffen. De begrotingscommissie sloot zich bij deze zienswijze aan en drong aan op verbeteringen in den toestand.

Het decreet van den bey van Tunis van den 30en April II. was het antwoord der Fransche regeering op het voorstel.

Bij genoemd decreet werd op drie der voornaamste punten in dit geval eene wijziging gebracht in wat men de grondwet voor Tunis zou kunnen noemen.

In de eerste plaats werden, in plaats van de gemeenschappelijke beraadslagingen, gesteld de beraadslagingen afzonderling van het element der kolonisten en van de vertegenwoordigers der inboorlingen, welke laatsten samen zullen komen onder voorzitterschap van een hoog inlandsch ambtenaar.

Men had bij het nu vervallen decreet van 2 Februari 1907 gedacht in de gemeenschappelijke beraadslaging een middel te vinden voor toenadering tusschen de beide rassen. Het tegendeel werd bereikt. De uiteenlopende gezichtspunten en de tegenstrijdige belangen kwamen steeds duidelijker aan het licht in besprekingen, waar gematigdheid en redelijkheid maar al te dikwijls plaats moesten ruimen voor hartsucht en partijgeest. Daar, waar men gehoopt had, dat collega's zouden samenkomen om aan een gemeenschappelijke taak te werken, bleek het, dat men tegenstanders tegenover elkander geplaatst had, wier vijandschap nog schein te zijn toegenomen door het feit van hun samenzijn. Elk der beide kampen heeft zijn leiders gehad, die er minder op uit waren om diep in te gaan op de zaken, dan wel om indruk te maken door oratorische kunststukjes, waarmee men voornamelijk op het oog had, buiten de vergaderzaal instemming te oogsten.

Het is duidelijk, dat, nu de inlandsche meerderheid niet meer door de Fransche meerderheid zal kunnen worden overstemd, de besluiten om de beide deelen van den Raad elkander wel eens zullen ontlopen. Het is daarin, dat tevens voorzien werd in het jongste decreet van den bey. Hierbij is een Hooge Raad ingesteld, die bestaan zal uit den minister-raad en de chefs van de verschillende diensten, aan wie drie Inlandsche en drie Fransche leden zullen worden toegevoegd.

In dien hoogen raad is de meerderheid van het Fransche element verzekerd, zoodat de Fransche belangen daarin afdoende waarborg vinden. Anderzijds loopen de belangen der inboorlingen weinig gevaar in dien hoogen raad te zullen worden verwaarloosd, daar hunne directe vertegenwoordigers steun zullen vinden bij de chefs der verschillende diensten, die in opdracht hebben om steeds de billijkheid tegenover de inboorlingen te betrachten.

Ten slotte is bij het decreet van 30 April II. een belangrijke wijziging tot stand gekomen, die aan een rechtvaardig optreden slechts dienstig kan zijn.

Men zal nu niet meer leden van eenzelfde raad pogingen in het werk zien stellen, om de lasten op een der beide rassen te leggen voor alle maatregelen, waarvan slechts één der rassen voordeel trekt, en zich op die wijze een gemakkelijk verkregen populariteit te verwerven.

Telkens, wanneer een der beide fracties, de Indische of Fransche, iets voorstelt, moet zij daarin voorzien door middel van openen op de directe belastingen en daarmede overeenkomstige heffingen, welke van de betrokken politie worden gevorderd.

De gemakkelijheid, waarmede te voren de Raad-gevende Vergadering over de kosten heenstapte voor maatregelen, die zij wenschte, zal er nu wellicht wel een weinig op verminderen, nu de voorstellers tegenover hunne kiezers verantwoordelijk zullen zijn voor de aan die voorstellen verbonden lasten.

Het voorbeeld van Tunis lijkt ons ook wel de moeite waard om daaraan bijzondere aandacht te schenken, ten einde daaruit te ontwaren, dat de zoozeer beklaagde „particulier sadja”, wanneer men hem liet begaan, gelijk sommigen in Indië schijnen te willen, al spoedig alles naar zich toe zou halen.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De Pak Paklanden.

De te luitenant O.-L. L., L. van Vuuren, heeft een werkje geschreven, waarop wij om de degelijkheid der bewerking, in het bijzonder de aandacht vestigen. De volledige titel luidt: Eerste maatregelen in pas geannexieerd gebied. Met beschrijving der Pak Paklanden (Daïrilanden) en schetskaart 1:250,00 (Zalt-Bommel, H. J. van Gardë & Co.).

De schrijver heeft gedurende 2 jaren de lessen aan de Ned.-Indische bestuursacademie alhier gevolgd, over genoemd onderwerp eene voordracht gehouden en deze, vermeerderd met een uitstekende kaart, het licht doen zien. Hij vangt zijn geschrift aan met een kort historisch overzicht der door Nederland in den loop der jaren gevolgde politiek met betrekking op de Buitenbezittingen, een politiek van onthouding, die zich tevreden stelde met vestigingen aan de kust, zonder zich te bekommeren om het binnenland. Eerst in den laatsten tijd is Nederland tot het besef gekomen, dat annexatie onvermijdelijk het gevolg moest zijn van alle koloniale aanraking. Dit noemt schr. een onafwendbare consequentie van koloniaal bezit, waarbij hij gelegenheid vindt voorbeelden van Britsche annexatie in Engelsch-Indië (de Punjab) aan te halen aan de hand van zeer bevoegde schrijvers. Uitdrukkelijk verklaart hij met annexatie niet te bedoelen het invoeren van directen bestuursvorm, doch het afleggen der verklaring, bij monde van de hoofden, dat het betrokken volk de soevereiniteit van den overheerscher zonder voorbehoud erkent. Aan den overheerscher blijft dan de keuze van bestuursvorm vrij — direct of indirect naar gelang van omstandigheden. Hierbij dient men z.i. een open oog te hebben voor oude en nuttige volksinstellingen, en vooral voor de inheemsche rechtspraak, want in de meeste gevallen is gebleken, dat de bestaande rechts-onzekerheid niet gelegen was in de gebrekkigheid der rechtsinstellingen, maar in de toepassing daarvan door het voormalig bestuur.

In Nov. 1905 werd schr. benoemd tot civiel gezaghebber der Pak Pak- of Daïrilanden, die toen nog behoorden tot de onafhankelijke Bataklanden, met opdracht, die landen gereed te maken voor een inlijving bij het Gouvernementsgebied. Dat de schr. zich van die taak op uitnemende wijze heeft gekweten, daarvan legt zijn boek een schitterend getuigenis af. Hij bestudeerde de vrijwel onbekende taal, die hem in staat stelde het onderzoek persoonlijk te leiden, zonder afhankelijk te zijn van tusschenpersoonen. De regeling van de rechtspraak in het Pak Pak-gebied wordt dan ook op heldere wijze door hem uiteengezet. Voorts bevat het werk een algemeene beschrijving van land en volk dier streek, zoomede een overzicht van de door schr. genomen maatregelen ter versterking van den economischen toestand van het land.

Onze plaatsruimte verbiedt nog langer bij luit. van Vuuren's pennevrucht stil te staan; we bevelen echter een nadere kennismaking ten zeerste aan.

Tijdschrift van Nijverh. en Landb. in Ned.-Indië.

De nieuwe (Maart-April) aflevering opent met het eerste gedeelte eener studie van den heer S. A. Reitsma, adjunct-chef der S.S. op Java, getiteld: Een ander over de verantwoordelijkheid van spoor- en tramwegen in Nederl.-Indië bij de aanneming, ver-voer en aflevering van goederen.

Voorts treft men er in aan een lezenswaard artikel over de Scheepvaartbeweging tusschen Nederlandsch-Indië en Australië sedert 1850. De ongenoemde schrijver verdeelt het overzicht in twee tijdvakken, het eerste loopende van 1851 tot en met 1873, het tweede van 1874 tot heden. In het eerste tijdperk, dat van de zeilvaart, was het wederzijdsch verkeer wel niet onbeduidend, doch niet van die beteekenis als in het tweede, dat van de stoom. Reeds in 1874 werd beproefd om een stoomvaartverbinding

onder Nederlandsche vlag tusschen Ned.-Indië en Australië tot stand te brengen, doch na 2 reizen gaf de Ned.-Ind. Stoomvaart-Maatschappij het op; niet-tegenstaande de Ind. Regeering geldelijken steun verleende, hadden zij beide al te nadeelige uitkomsten geleverd om een voortzetting van de proef te wettigen. In 1877 werd de dienst hervat, toen ook het gouvernement van Zuid-Australië zich tot subsidieering der onderneming bereid verklaarde, doch ook ditmaal bleven de resultaten zoozeer beneden peil, dat de N.-I. S. M. zich opnieuw, en thans voor goed, uit de vaart op Nieuw-Holland terugtrok, nadat in 1881 het Australische subsidie haar was ontvallen. Sedert de staking van dien dienst tot 2 jaar geleden toe, hebben Nederlandsche stoomschepen slechts bij uitzondering in de vaart tusschen beide landen em-plooi gevonden, terwijl onze zeilvloot er blijkbaar evenmin heil in heeft gezien; het verkeer werd onderhouden door vreemde, in hoofdzaak Britsche vlag.

In 1908 eindelijk werd wederom een eigen lijn op Australië geopend door de Kon. Paketvaart Maatschappij; aanvankelijk werd de dienst geregeld eens in de 6 weken onderhouden en later uitgebreid tot een maandelijkschen. Over de tot dusverre verkregen resultaten kan men nog niet oordeelen, doch zoo veel schijnt vast te staan, dat van een dekking der kosten, laat staan van het behalen van winst, voorlopig geen sprake is. Men mag echter aannemen, dat de Maatschappij, welke voor dezen dienst geenerlei subsidie geniet, hierop gerekend heeft en niet dan na een langdurige proef en in het geval van de uiterste noodzakelijkheid tot opheffing van de nieuwe lijn besluiten zal.

Het artikel wordt besloten met een viertal tabellen, welke een overzicht geven van het handelsverkeer tusschen Ned.-Indië en Australië tusschen genoemde jaren 1851—1909.

Overigens bevat deze aflevering nog de volgende bijdragen: Het preserveeren van huiden. — Het bereiden van leder. — Productenmarkt en wisselkoersen over Februari—Maart 1910.

Weekblad voor Indië.

Inhoud van No. 51: Aus meinem Leben, door L. Premislav. — Johan Rasch (met portret). — Hoog bezoek te Bandoeng (met afb.) — Van doode en levende orang-oetans (met afb.) door Gabriël. — De „Tambora” (met afb.) — De Bandoengers te Batavia, door Ganesa. — Indische penkrassen, IV, door Ofoei. — De Paupers (vervolg). Roman uit de Indo-Europeesche samenleving, door Victor Ido.

Id. van No. 52: Pasarwezen en abattoirs, door J. F. H. de Later. — De hertog van Mecklenburg op Java (met afb.) — Van doode en levende orang-oetans, door Gabriël (slot). — Nederlandsch en Hollandsch, door Ganesa. — De paupers, enz. (vervolg).

De Indische Mercur.

No. 19 houdt in: Het ontwerp van wet op de Naamlooze Vennootschappen, toegelicht door Mr. Dr. H. P. de Wilde (vervolg). — Een biografie en onuitgegeven werken van Junghuhn, door Prof. P. v. d. Wielen. — Soekaboemische Landbouwvereniging. — Terugkoop van het particuliere land Kandanghauer. — De wijziging der Indische mijnwet. — Tramweglijn Krian—Gempolkrep. — De begroting van Suriname voor 1911. — Uitvoer op Java in 1909. — Uitvoer van Java in 1909. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen. — Enz.

Teysmannia. Jaargang 1910. Afl. 3

Inhoud: De vijfde Buitenzorgsche vruchtententoonstelling (5 en 6 Februari 1910), door F. W. J. Westendorp. — Het worteltrot van de cassave, door E. de Kruijff. — Platycerium's (Hertshoornvaren) door H. J. Wigman Jr. — De ananas-conserven-industrie in Singapore, door E. de Kruijff. — De Ylang-ylangkultuur op de Filippijnen, door Id. — De sisalkultuur buiten Ned.-Indië. IV. (De sisalhennekultuur op de Filippijnen), door Id. — De rattenbestrijding door middel van zwavelkoolstof, door Id. — Een makelaarsbeoordeeling van Quillou- en Excelsa-koffie, door K. Gorter. — Voorloopige onderzoekingen omtrent enkele correlaties bij Oryza Sativa L., door J. E. van der Stok. — Onderzoekingen omtrent de verbetering van het cassave-gewas door selectie van zaailingen, door J. E. van der Stok.

Ten slotte zij gewezen op de in druk verschenen voordracht in het Indisch Genootschap van Mr. Ph. Kleintjes, getiteld: Wenschelijkheid der afschaffing van de doodstraf in het in algemeene verordeningen neergelegde burgerlijk strafrecht van Nederl.-Indië; en op een werk van

G. Guyot, getiteld: Le problème de la main-d'oeuvre dans les colonies d'exploitation. La Côte est de Sumatra.

MOOI NEDERLAND.

De Naamlooze Vennootschap „MAATSCHAPPIJ MOOI NEDERLAND” exploiteert fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland; o. a. 20 HECTARE BOSCHRIJK VILLA-TERRAIN met schoone vergezichten, gelegen op den Sterrenberg en in 't Keteldal te BERG EN DAL bij NIJMEGEN, aan de beide groote wegen NIJMEGEN—KLEEF en aan de beide stoomtrams van BERG EN DAL en van BEEK naar NIJMEGEN.

Zuivere Zandbodem, 80 Meter + R.P.

Kantoor der Vennootschap: KONINGIN EMMA-KADE 107, DEN HAAG.

J. JANSEN,

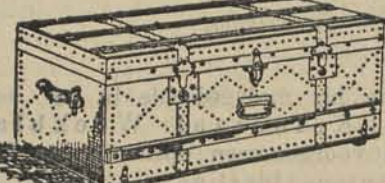
KEPPLERSTR. No. 115, bij het Regentesseplein TELEFOON 2723

- Zeilen breed 183 f 0.97⁵ p. Meter.
 - Linoleum breed 183 f 1.32 p. Meter.
 - Linoleum breed 200 f 1.45 p. Meter.
 - Koehaar-karpetten van af f 2.10.
 - Naturel-karpetten van af f 3.60.
 - Wollen-karpetten (gebloemd) f 11.
 - Axminster-karpetten (gebl.) f 11.50
 - Bedkleedjes van af f 0.40.
 - Wollen- en cocosloopers v. af f 0.50 p. M.
 - Linnen loopers van af f 0.45 p. Meter.
 - 18 roeden met 36 oogen f 1.90.
 - Prima voordeurmatten van af f 0.55.
 - Idem gangmatten f 0.28.
 - Wollen-matten van af f 0.85.
 - Wasdoek tafelkleed van af f 0.90
 - Waschechte id. „ „ f 0.95
 - Wollen id. „ „ f 1.75
 - Moquette id. „ „ f 7.00
 - Divandek van af f 4.50.
 - Vitrage, Meubelstof, Franjes, enz.
 - Viltpapier br. I M. 0.10 Linoleumwas gr. bus 0.35.
 - Meubelwas 0.30.
- Alles tegen scherp concurr. prijzen.
Steeds voorhanden 2e hands Meubelen.
In- en verkoop v. geh. en ged. v. Inboedels,
Zie de lage prijzen in de Etalage

W. POPPINK, TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat 141-143.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 35 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

VACANT.

Holland-China-Theehandel

DEN HAAG.

Kon. Emmakade 2, Tel. 3472.

VRAAGT ONZE:

DEGELIJKE CARTON VERPAKKING

ONOVERTROFFEN KWALITEIT

Prijzen	No. 1	f 0.80
	2	1.00
	3	1.25
	4	1.50

Bij 5 ponden tegelijk.
Franco plaats en postkantoren Nederland.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

De Javabode t/m 20 April '10.
De Sumatrapost t/m 19 id.
Het Soer. Handelsblad t/m 19 id.
De Banier No. 15.
Ned.-Ind. Effectenblad No. 15.
De Ind. Mercur No. 20.
Kort Verslag Verg. 2e K. St.-G.
Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw No. 165.
Negende jaarverslag v/d Ned. Vereen. voor vrouwenarbeid.

Leestafel HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, telkens ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat No. 17, den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van af 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabaiasch Handelsblad, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, 20 diverse Maleische bladen.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede voor recht, De Stem van Ned.-Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong Indië, De Booschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad van handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Ned. Zending-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Ned.-Indië, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und België, en tal van andere brochures, jaarverslagen, enz. enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagel. Bestuur der Vereeniging.

I. De maandelijksche **samenkomst** van het *Dagelijksch Bestuur der Vereeniging* met de *Redactie-Commissie van Het Koloniaal Weekblad* zal plaats hebben op **Donderdag, den 19en Mei 1910**, ten 8¹/₂ ure 's nam., in „*Boeatan*” Heulstraat 19, Den Haag.

Alle belangstellenden zijn welkom.

In aansluiting aan het medegedeelde in de Nos. 19 en 46 van Het Koloniaal Weekblad 1909, betreffende de voorgenomen oprichting te Leiden van een **Studenten-Afdeeling der Vereeniging „Oost en West”**, kan thans worden vermeld, dat op 12 Mei 1910 die afdeeling zich heeft geconstitueerd, en in het bestuur zitting hebben genomen de heeren: L. Lips, Voorzitter, Morsweg 21; B. Faber, Secretaris, Heerenstraat 12; B. J. D. Schriëke, Pieterskerkhof 22.

Twee andere bestuursleden zullen nog worden toegevoegd.

Het Huishoudelijk Reglement is opgemaakt.

Het aantal leden bedraagt thans 70.

Een en ander vereischt de officiële goedkeuring van het Hoofdbestuur der Vereeniging, dat tevens de noodige stappen zal doen tot wijziging van art. 10 der statuten.

De oprichting dezer afdeeling, welke voor studeerende leden der Vereeniging „Oost en West” van

alle faculteiten is opengesteld, wordt door het Hoofdbestuur met vreugde begroet.

Moge zij door oprechte aaneensluiting veel nuttigs tot stand brengen, voorts een gelukkige onderlinge waardeering kweken en steeds in bloei toenemen!

Van de oprechte medewerking van de zijde van het Hoofdbestuur kan de afdeeling verzekerd zijn.

Van de Afdeeling 's-Gravenhage.

Aan de leden wordt kennis gegeven, dat het **Jaarboekje der Vereeniging met ledenlijst voor twintig cents** verkrijgbaar is op het Bureau: *Laan v. Meerdervoort 195*.
HET BESTUUR.

Van Boeatan.

Jaarlijksche Vergadering van aandeelhouders op *Vrijdag 27 Mei*, ten elf ure v.m., Heulstraat 19, Den Haag; waar ook de agenda en de financieele verantwoording ter inzage liggen voor de aandeelhouders der N.V.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 15 April 1910. No. 30.

In dit Nr. zijn opgenomen de Bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot betrekkingen bij den post-, telegraaf- en telefoondienst in Ned.-Indië en regelen, betreffende de uitzending van dergelijk personeel uit Nederland.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof naar Europa aan den ass.-resident W. B. P. H. Stortenbeker.

Ontslagen: op verzoek eervol de commies J. H. de Laat de Kanter en M. van Reijn; de klerk Mej. E. M. Stofberg en Mej. J. S. Kloppe; de leerling-opziener bij het boschwezen A. D. Hielckert.

Benoemd: tot substituut-officier van justitie bij den R. v. J. te Padang Mr. H. J. Boswijk; tot voorzitter van de landraden te Toeloengangoeng enz. Mr. A. S. Hirsch; tot commies te Soerabaja F. N. K. Indorf; tot zoutverkoopkhuismeester te Bantam A. J. W. Gallas; tot tijdelijk inspecteur bij het inlandsch gemeente-onderwijs J. H. Ziesel en E. A. Mantz; tot wedana van Djabakota, Raden Kertohadipoetro; van Bengawandjero, Raden Korto di Hardjo.

Ontslagen: eervol als luitenant der Chineezers te Indramajoe, Tan Goan Lim.

Geplaatst: in de residentie Djokjakarta de controleur J. R. Schenck de Jong; in Bantam de id. H. A. Elias; in Madoera de id. J. L. C. Karsten-Schuler; in de res. Palembang de id. H. E. v. Eck.

Ontslagen: eervol de hulponderwijzeres Mej. A. L. Mensinga.

Geplaatst: als hulponderwijzeres te Buitenzorg Mej. L. H. Tan; te Djokjakarta Mej. M. Ch. Beekveld.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit.-kwartiermeester J. J. Renier en aan den onderluitenant-apothekersbediende L. G. A. de Jamaer en J. A. Pitters.

Ontslagen: op verzoek eervol de luit.-kolonel der inf. P. A. H. Heldens; de topograaf F. Fliers, en de kolonel bij den militairen geneesk. dienst Dr. H. Groothoff.

Benoemd: tot havenmeester te Samboe A. J. van Hemert.

Uit de Javasche Courant van 20 April 1910. No. 31.

In dit Nr. zijn opgenomen de Bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot ingenieur bij het

mijnwezen in Ned.-Indië, en regelen betreffende de uitzending van zoodanig personeel uit Nederland.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof naar Europa aan den ambtenaar in- en uitvoerrechten F. D. G. de Vos; den geneesheer-directeur van het krankzinnigensticht te Buitenzorg Dr. J. H. Simon Thomas; den commies J. W. Spanjaard; den opzichter J. J. H. Nagel en den administrateur pandhuisdienst M. H. Dibbetz.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk te Djember P. H. Th. Bervetty; de ass.-resident H. F. Hesse-laar; de adj.-administrateur pandhuisdienst J. F. H. Overdijk.

Benoemd: tot leeraar bij de H. B. S. te Soerabaja H. W. J. Veldhuis; tot hoofdgenieur B. O. W., J. P. Kruiemel; tot commies 1e kl. bij den post- en telegraafdienst G. Stein en R. P. Lettinga; tot tijdelijk id. O. V. E. Broers en J. W. Baier.

Ingetrokken: de overplaatsing naar Rembang van den contr. J. H. de Sitter.

Geplaatst: in de res. Soerabaja de contr. J. H. de Sitter; in Rembang de adsp.-contr. A. Sangster; in Pekalongan de id. W. E. Scheurer; in Banjoemas de contr. M. C. H. P. Lindhout; in Benkoelen de id. E. van der Meulen; in de Z.- en O.-afd. van Borneo de id. A. F. Meijer.

Benoemd: tot 1en klerk te Pati A. W. Zeijdel; te Demak F. Gemser; te Rembang A. M. Spits Warnars.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof naar Europa aan den 1en luit. der inf. G. P. Hoekman; en aan den kapitein der genie P. A. van den Berg en den id. der inf. C. J. van Kakum.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein der inf. E. Warris.

Overgeplaatst: naar Soerabaja de luit.-kolonel F. W. J. Kuipers; naar het garnizoensbataljon van Celebes en Menado de luit. E. Kroef; naar het 10e depôt-bat. de majoor J. J. Stolk; naar Padang de kapitein-kwartiermeester A. H. J. G. P. Scheepens; naar het 2e bataljon de 1e luit. D. M. Postma; naar Atjeh de id. J. C. d'Arnaud Gerkens; naar Batavia de id. C. B. van Gent; naar het 1e bat. de id. J. H. W. Bruins.

Geplaatst: bij het 12e bat. de 2e luit. F. L. Veen; bij het 20e de id. W. C. Neijs.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indië.

Passagierslijst van het stoomschip „Prins Willem V”, gezagvoerder J. Aarents, van West-Indië naar Amsterdam.

Mevr. van Hecking—Colenbrand en 3 kinderen; Eerw. Heer W. G. van Baars; Eerw. Heer T. J. A. van den Donk; Eerw. Zuster Leonilla; P. Ecker; J. Dallmeyer; *Mevr. W. A. Sack Weerman en dochter; J. Helleström, echtg. en 3 kinderen; Jongeh. F. Schmiedeke; J. Spijker; J. Martensen; Mevr. E. Smeulders; H. Saavedra; P. Caillard; J. Recourt, echtg. en 2 kinderen; P. J. Kuipers; J. J. Vlietstra; W. C. Kerkhof; P. Beekman, echtg. en 2 kinderen; M. Udo; S. Tjin Aton; F. A. V. Hendrison; J. W. Ams; F. M. H. Kemmings; F. Beijse; J. C. Elstak; H. F. A. Anlo; J. Boon.
* te Havre ontscheept.

Passagierslijst van het stoomschip „Prins Willem V”, gezagvoerder J. Aarents, van Amsterdam naar West-Indië op den 17 Mei 1910.

Dr. P. J. S. Cramer; Eerw. Heer B. A. Gijls-wijk; Eerw. Zuster Vitalis Weber; L. Nijboer.

Witte Goederen.

Uitzetten voor Nederland en Koloniën

voor Heeren, Dames en Kinderen.

Magazijn
Het Anker,
49 Veenestraat
27 Heulstraat
Den Haag

Vraag
en
Prijsopgaaf
Ziektzending.

= = Smakelijk Brood! = =

Electrische Bakkerij CARELS

PIET HEINSTRAT 66 - TELEPHOON 6286 - NOORDEINDE 21

VACANT